

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

Na pragu pomladi so se začele vrstiti mednarodne konference. O bangskoški smo govorili minul teden. Tokrat bomo povedali nekaj besed o zasedanju odbora razorožitvene komisije OZN v Londonu. Tam se za zaprtimi vrati razgovarjajo predstavniki petih držav: ZDA, Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze in Kanade.

Izven okvira te konference, posvečene vprašanju razorožitve, pa se veselile še nadalje kose pa v oboroževanju. Gre za to, po njihovem mnenju, kdo bo nakopičil več vodikovih bomb. ZDA trdijo, da imajo pri tem glavno besedo. Govore o vodenih izstrelkih z vodikovo glavo, ki jih lahko z veliko hitrostjo in točnostjo pošiljajo z ene celine na drugo. Govore o super-vodikovih bombah, ki po moči še tisočkrat prekašajo rušilni učinek atomske bombe, ki je ubila 1945 v Hirošimi četr milijona ljudi. Molotov pa je nedavno v Vrhovnem sovetu rekel, da je nasprotno Sovjetska zveza pustila na področju atomskega oboroževanja, zlasti vodikovih bomb, Ameriko že za seboj. Potlej se je v to rožljanje z bombami nedavno vmešala tudi Vel. Britanija: vlada je v Spodnjem domu izjavila, da bo začela izdelovati vodikove bombe.

Kljub tej konferenci teče tekmovanje v oboroževanju z nezmanjšano silo dalje. Rusi so računali, da so Amerikanci v šestih povojnih letih porabili za oboroževanje 350 milijard dolarjev, medtem ko so jih v ta namen porabili 180 milijard v vseh 156 letih prejšnje zgodovine. Amerikanci pa spet cenijo, da Rusi dajo za vojsko polovico svojega proračuna, ki znaša 562 milijard rubljev in da so samo v zadnjem letu dni povečali vojaške izdatke za 3 milijarde dolarjev. Letalske armade štejejo kakih 20.000 modernih letal vsaka. Amerikanci grade ladjeve z nosilnostjo 10 milijonov ton, močnejše torej kot vse mornarice drugih velikih skupaj, o SZ pa sodijo, da razpolaga s 375 podmornicami, kar je sedemkrat več kot jih je imela Nemčija na začetku druge svetovne vojne.

Nasprotno pa v razpravah o razorožitvi obe strani zatrjujejo, da sta proti medsebojnemu tekmovanju v oboroževanju. Obe strani predlagata zmanjšanje oboroženosti sil, obe strani izjavljata, da sta za prepoved jedrskega orožja, obe strani sta naložila za mednarodno nadzorstvo nad oboroževanjem itd., itd. Na oko so videti razlike v stališčih čisto majhne, dejansko pa se v raznih odtenkih skrivajo huda nesoglasja.

Eno je treba pri vsem tem poudariti: s politiko blok, s politiko, v kateri imajo vidiki vojaške strategije glavno besedo, s politiko, ki teži samo za ravnovesjem sil, ni moč doseči nobene tehtne rešitve na področju prizadevanja za razorožitve, prizadevanja, da bi omeljili oboroževanje in tako preprečili izbruh nove, še huje vojne.

Brez političnega vzdušja, v katerem bo prevladovala medsebojno zaupanje, v katerem ne bodo zgolj tehtali in cenili, koliko ima kdo vodikovih bomb in atomskih topov, koliko letališč trdnjav, ki te bombe lahko nosijo iz Amerike v Azijo ali obratno, ni mogoče pričakovati uspehov v boju za razorožitve, ki je tesno povezan s prizadevanji za mir. Zato res ne moremo veliko upati, da bo londonska konferenca v tem oziru dosegla kakšen pomemben uspeh. Položaj od lanskega poplisa, ko je Sovjetska zveza postopila v razpravljanju o tem vprašanju in privolila, da bi ga obravnavali na podlagi angl.-francoskega načrta, se je namreč otežilo na slabše, kar še bolj otežuje delo tega odbora OZN, pristojnega za vprašanja razorožitve. Lani poletni se je namreč svet oddahnil od dolgoletne vojne v Indokini, ki je grozila, da se bo razširila tudi na druga področja. Zdaj pa, ko zaseda v Londonu ožji odbor razorožitvene komisije OZN, pa še vedno ni odstranjena nova nevarnost spopada v Formoški ožini.

S splošnega vidika pa lahko na koncu rečemo tole: pretiran optimizem bi bil prazen, prebrudno črnogledstvo pa kljub vsemu pretirano.

VREME

za čas od 8. do 13. marca. Zadnje dni tega tedna povodno sneg in ohladitev. Prve dni prihodnega tedna suho, lepo vreme; ponoči ostrejši mrz, podnevi nekaj stopinj nad ničlo. Od srede dalje zopet poslabšanje, sprva južno vreme, proti koncu tedna močnejša ohladitev s snegom.

Dolenjska ni brez rudnih bogastev

Za večji del Dolenjske še nimamo geološke karte. Kaj skriva zemlja v tem predelu naše domovine je še bore malo znano, saj temu vprašanju v prejšnji državi nihče ni posvečal pažnje. Edino za premo go so se zanimali takratni industrialci in ga pričeli izkoriščati tudi na tem področju, to je v Kočevju, Krmelju in Kanizarici, pa še to le v manjši meri. Nadaljnji raziskovanj glede ostalih rudnin ni bilo. Šele lani sta OLO Črnomelj in Novo mesto pričela s pomočjo Geološkega zavoda v Ljubljani z načrtnim raziskovanjem zemeljskih plasti in rudnoslednim deli. Sprito majhnih finančnih sredstev in drugih težav, so bile te raziskave omejenega obsega, vendar so dale lepe rezultate.

Nahajališča kremenčevega peska v novomeškem okraju izkoriščajo iz leta v leto v večjem obsegu. Nekateri črnogledijo so že začeli zmanjševati z glavo, češ da ga bo prehitro zmanjkalo. Ugotovitev zaloga v že znanih nahajališčih pri Birčni vasi, Brusnicah, Mokrem polju in Leskovcah kažejo, da je to najmanj 8 milijonov ton peska. Pri današnjem obsegu izkoriščanja pomeni to, da ga lahko izkoristimo v taki količini najmanj 264 let. Poleg tega so znatna nahajališča tega peska na Trebanjskem vrhu pri Trebnjem, enako pa tudi v občini Gradac v Beli krajini. Vsa ležišča pa še niso odkrita, še manj pa je ugotovljena količina. Za industrijo, ki ima glavno surovino kremenčev pesek, ima ta predel Dolenjske torej vse osnovne pogoje. Na podlagi dosedanjih raziskav, odnosno ugotovitev, je že izdelan načrt za novo separacijo in drobilce v Mokrem polju, kar bo omogočilo podjetju Kremen izboljšati kvaliteto peska.

V novomeškem okraju so bila odkrita ležišča bentonita (pri Cikavi, v Ratju, Orehovi in Cerovem logu), ki se že hkrati izkoriščajo, obenem pa ugotavljajo zalogo. Proizvodnja mletega bentonita se bo že letos dvignila na okoli 1000 ton.

Pri vasi Hrast pri Vinici v Beli krajini so lani odkrili velike zaloge boksitne rude, ki jo deloma že izkoriščajo v raziskovalne namene. Velika prednost tega nahajališča je v tem, da je možno izkoriščati

Prve raziskave so dale v Črnomeljskem in novomeškem okraju dobre rezultate — Velike zaloge kremenčevega peska — Boksit, svinčeno-cinkova ruda, železna ruda in premog — Z raziskovanji je nujno treba nadaljevati

to rudo v dnevnem kopu. Prve ugotovitve so potrdile, da je ruda dobre kvalitete. Pri raziskovanju premogovnih plasti pri rudniku Kanizarica so ugotovili, da so zaloge veliko večje, kot so kdaj računali in ima torej rudnik rjavega premoga v Kanizarici še lepo bodočnost. Dosedaj ugotovljene zaloge znašajo najmanj 14 milijonov ton. Tudi pri Meliški so odkrili znatne količine premoga, ki verjetno niso manjše kot v Kanizarici, vendar je treba to področje še raziskovati, tako kot tudi v ostalih predelih Bele krajine.

Strokovnjaki Geološkega zavoda so lani raziskovali nahajališča železne rude nad Senjernejem zahodno od Ržišč, kjer so nekdo že kopali železno rudo. Kvaliteta te rude je ena najboljših, kar jih imamo dosedaj. Vsebuje nekaj mangana in 37% železa. Sledovi rude so na večjem kompleksu. Sedaj je treba samo še druge predele v obeh okrajih, kjer so nahajališča take rude, saj so to kopali že v starih časih kot n. pr. za železarni na Dvoru in pri Gradacu v Beli krajini.

V bližini Mokronoga so nekdo že kopali svinčeno-cinkovo rudo. Z raziskovanji na tem področju so tudi pričeli lani, letos pa je treba nadaljevati. Predvsem je treba ugotoviti zaloge, kar bo mogoče z napravo novega vpadnika v dolžini 40 m ter smernih in prečnih prog. Računajo, da bodo rezultati teh raziskavanj znani že to poletje. V novomeškem okraju so tudi več nahajališč premoga. To je že znano nahajališče pri Otočcu,

dalje na Brezovici pri Mirni, Ravnah, Cirkniku in Goljeku, vendar je potrebno vsa ta nahajališča še podrobneje raziskati. Strokovnjaki računajo, da so največje zaloge premoga na Brezovici in Cirkniku. Preiskave glime za industrijo so pokazale pri opekarini Zalag velike zaloge prvovrstne glime, prav tako so zadostna nahajališča gline pri opekarini v Račjem selu pri Trebnjem. Nedvomno so na tem področju tudi druge rudnine, ki jih bo treba šele odkriti. Morda ne gre tu za velikanske neizčrpne zaloge te ali one rudnine, ki pa so vendar zadosti velike za razvoj industrije na tem področju. Potrebno jih je samo odkriti in izkoriščati, ker le tako bodo predstavljale močno gospodarsko osnovo bodoče Zveze komun.

Ob 8. marcu Dnevu borbenih žena

Družbeni razvoj gre naglo svojo pot naprej, razvoj tehnike in napredek proizvodnje nujno terjata družbene spremembe. Kapitalistična proizvodnja je gradila nova podjetja in tovarne, te pa so zahtevale vedno številnejšo delovno silo, delavstvo, razred, ki je bil oropan vsega, ki je bil zatiran in izkoriščan. Kapitalizem je sam ustvarjal svojega nasprotnika — proletariata. Porast proizvodnje je zahteval tudi ženske delovne sile, ki je bila cenejša od moške. Žena je skupaj z možem odšla v tovarno in tako storila prvi korak k samostojnosti. Žena pa ni bila moč samo tovarišica v delu, ampak se mu je pridružila tudi v njegovem boju za pravičnejšo družbeno ureditev. Napredna ženska gibanja

so se zavedala, da položaja žene ni mogoče rešiti v okviru kapitalističnega družbenega reda, ampak samo v skupnem boju s proletariatom, katerega cilj je socializem, uničenje slihernega izkoriščanja človeka po človeku. Zato so napredne žene sveta enakopravno sodelovale v vseh borbah proletariata, zato od 1. 1910 praznujejo 8. marec kot svoj praznik, praznik mobilizacije svojih sil za graditev lepše bodočnosti, za enakopravne odnose med ljudmi in narodi, za mir, za spremembo družbenega položaja žene. Sprememba v družbenem položaju žene je plod revolucionarnih borb. Jugoslovanska žena je svoje pravice do enakopravnosti dobila kot rezultat ljudske revolucije, v kateri so si jugoslovanski narodi, z delavskim razredom na čelu, priborili nacionalno in socialno osvoboditev. 1.700.000 življenj je bilo žrtvovanih za to svobodo, med njimi mnoge velikih in malih, znanih in nezanih junakinj. Z rami ob rami s svojim možkim tovarišem se je naša žena borila in umirala, žrtvovala svoje najdražje, svoje hčere in sinove. Enakopravnost žene, priporočena v borbi, je nezakonjena v naši ustavi.

Ob 8. marcu se spominjamo vseh tistih žena, ki se je v okoliščini kapitalističnega suženjstva, ki se še bori za osnovne človečanske pravice in jim v njihovi borbi nudimo moralno oporo. Ob 8. marcu ne smemo pozabiti na mednarodno situacijo, na obstoj dveh blokov, ki ogrožata svetovni mir. Kdo je bolj zainteresiran na miru kot žena-mati, ki hoče zagotoviti lepšo bodočnost mladim pokolenju? In prav zato stojimo tako trdno za našim vodstvom s tov. Titom na čelu, ki vodi borbo za mirno reševanje mednarodnih vprašanj, za sožitje med narodi in državami z različnimi družbenimi sistemi. Ob 8. marcu se spominjamo vseh tistih naših deklet, žena in mater, ki so za našo svobodo žrtvovala svoja življenja. V znamenju njihovega boja, v znamenju njihove vztrajnosti in požrtvovalnosti, v znamenju njihove ljubezni do domovine, do delovnega človeka gradimo, nadaljujemo svoje delo in stopamo lepši bodočnosti naproti.

Adlešička občina se pripravlja na svoj praznik

22. marca bodo praznovali v Adlešički občinski praznik, ki je hkrati žalostna obletnica, ko so pridivali fašisti preko Kolpe, požgali šest vasi, odpejali živino, stroje, obleko in hrano. Program letošnjega praznovanja bo precej bogat, ker bodo sodelovali tudi Karlovcani. Med NOB je bilo namreč tudi karlovoško področje, adlešička šola pa je bila partizanska bojnišnica. Izdajalci so obveščali ustaške bande, ki so 28. avgusta zažgale bojnišnico in jo odkurile. Danes je šola obnovljena in dvignjena za eno nadstropje.

Proslavo občinskega praznika so si zamislili takole: V nedeljo 20. marca bo otvoritev razstave šolskih izdelkov, domače obrti in umetno obrtnih izdelkov v šoli ob 10. uri dopoldne in podelitev nagrad najboljšim razstavljalcem. V ponedeljek bodo odkrili spomenik padlim borcem na Bojancih, organizacije ZB iz Karlovca, Črnomolja, Adlešičev in Vinice pa bodo položile vence. Ob osmih zvečer bo v Adlešički igra »Raztrganci« in po- učni film. V torek ob desetih slavnostna seja občinskega odbora, ob 14. uri odkritje spominske plošče na šoli in odkritje spominske plošče na odem občinskom domu v Adlešičah. Po odkritju bo pester kulturni spored, ki ga bodo izvajali šolarji, folklorne skupine in gasilci.

Vabimo vse bivše borce in prijatelje, ki nas še niso pozabili, da nas na ta dan obiščejo! B. R.

„Aha, zdaj vam bomo pa gimnazijo vzeli ...“

O primerih nezdrave in škodljive razprave v zvezi z pripravami za ustanavljanje komun, smo v našem listu že pisali. Prav tako smo navedli, da tako razpravo sprožijo v vseh primerih ljudje, ki zasledujejo pri tem čisto osebn-

ne cilje, dostikrat pa tudi staro politične strankarske namene, v vsakem primeru pa današnjemu družbenemu razvoju škodljive težnje. Prav bi bilo v primerih, kjer pameten opomin ne zaleže in tak elementari še naprej delajo zdravo med ljudmi z raznimi parolami in izjavami ter vnašajo v plodno razpravo zmedo, da bi se proti takim poslužili zakona in jih spravili tja, kamor najbolj spadajo.

Ze delj časa razprava o komunah nakazuje, da bosta občini Straža in Dolenjske Toplice, in morebiti še del občine Prečna, imeli svojo komunjo. Kje bo sedež komunje, še toke razgovori in bo to stvar nadaljnjega razpravljanja, ob upoštevanju vseh razlogov. Nedvomno govori več razlogov za Stražo, vendar imajo za to pogoje tudi Toplice. Naj bo sedež komunje tu ali tam, s tem še ni rečeno, da ho tisti kraj, kjer ne bo sedeža komunje, propadla. Nasprotno, prav komunja bo imela največji interese razvijati in krepiti gospodarstvo v vseh krajih.

Razpravo o sedežu bodoče komunje za Toplice in Stražo so že izkoristili razni škodljivci na straški strani in zagrozili Topličanom: »Ko bomo imeli sedež komunje, vam bomo še gimnazijo vzeli.«

Podobno je pri najnovjšem predlogu, da bi bila ena komunja za škočjanski predel. O sedežu te komunje sploh še ni bilo razprave, toda že so se oglašili škočjanski »patrioti«

s svojo škodljivo zaplotniško parolo in zagrozili Smarječanom: »Aha, sedaj vam pa bomo prav gotovo vzeli gimnazijo.« Razumljivo je, da take grožnje in parole razburjajo prebivalce prizadetih krajev. Vsekakor mora biti razumljivo, da ne bomo šli v bodoče na zmanjševanje gimnazij in da sedež komunje ne bo imel nobenega vpliva na prenos katerikoli drugih ustanov ali celo podjetij.

Naši delovni ljudje vse take »aktiviste«, zlasti iz škočjanskega konca, prav dobro poznajo in sicer po tem, da niso za skupnost dosedaj prav nikogar naredili, zato tudi nima nobene pravice postavljati zahtev ali dajati takih izjav, ki so že v naprej preračunane na zdravo in hudo kri pri ljudem. Tem ljudem bi nasvetovali, naj bi se raje pobričali za nastanek in razvoj socialističnih podjetij v svojem kraju in za uveljavitev pogojev, da bi tudi pri njih imeli gimnazijo ter druge ustanove, kot jih imajo v drugih krajih, ki so v tem pogledu veliko več naredili kot so dosedaj ravno v škočjani. Mimogrede bi vprašali take »patriote«, kaj so dosedaj storili, da bi spet postavili na noge občinsko trgovino, in kaj za to, da bi zaživel občinsko podjetje »Jermarnas«, ki bo moralo poslovati po sklepu občinskega ljudskega odbora že od lani, za kar so v škočjani tudi dobri pogoji.

Takih napovedovalcev in prerokov, ki niso nič drugega kot stoprocentni nasprotniki socialističnega razvoja in socialovanja, se bo dobilo tudi drugod in ne samo v škočjani in Straži. Ne nasadajta jim, pač pa jih razkrinkajte. Videli boste, da so to največkrat ljudje, ki se ves čas drže zadrž pri graditvi socializma, sedaj pa bi radi izkoristili široko demokratično in kalil čiste vode. Za take, ki širijo podobne parole in dajejo izjave in celo grožnje z naprej določenim namenom, ne more biti demokracije, za take ima ljudska oblast svoje zakone, ki se jih je treba v vseh primerih tudi poizkušati.

Predavanje o mentalni higieni v Novem mestu

Na pobudo ravnateljstva učiteljskega v Novem mestu je imel dve predavanji iz mentalne higijene šef Centralnega higienskega zavoda v Zagrebu dr. Markovič in sicer za eno prof. zbora učiteljske in gimnazije ter za učiteljsko vladnico. V petek, 26. februarja je bilo predavanje s sklopičnimi slikami o raznih motnjah v duševnem razvoju od najnejše mladosti, interesantna doganjanja mentalne higijene je predavatelj prikazal tako dojemljivo, da je žel vsesplošno priznanje. V soboto, 27. februarja pa je govoril in namerno prikazal skupinske dinamike in njen pomen, ki spada tudi v področje mentalne higijene. Odlično psiholog je žel pri poslušateljih vsestransko odobravanje. —az.

Dolenjski gostinci so proti divjim prireditvam

Predstavniki gostinskih zbornic in drugi gostilničarji iz okrajev Novo mesto, Kočevje, Krško in Črnomelj so imeli 16. februarja v Črnomlju zborovanje. Navzoč je bil tudi tajnik republiške zbornice Ivan Jernejčič. Dolenjsko gostinstvo je bolj zaostalo kakor v drugih krajih naše republike. V minulih vojni je bilo zelo prizadeto. Med drugimi je zelo pereče tudi vprašanje prostorov. Po vojni smo na vse načine skušali urediti gostinstvo: gostinska podjetja so prehajala iz privatnih rok v državni in zadržni sektor, socialistični zakup in obratno. — Ustajljene oblike, ki se utemljajo z našo družbeno ureditvijo, je gostinstvo dobilo šele z uredbo v začetku leta 1954. Najbolj živahno so gostinci razpravljali o lokalnem davku na alkoholne pijače, ki naj bi bil določen posebej za vsak obrat v vlnini 2—10%. Menijo, da bi se morala izvesti ločitev med gostišči, ki nudijo hrano in prenočišča, in med onimi, ki se bavijo zgolj s prodajo alkoholnih pijač. Ta naj bi imela tudi višji davek. Dalje so ugotovili, da še vedno primanjkuje izsolane kadmra. Zlasti so se dolgo mudili ob vprašanju tako imenovanih divjih prireditve, ki pogostokrat ne dosegaajo niti najnižje kulturne ravni in streme samo za dobičkom. Naglasili so tudi potrebo po točenju brezalkoholnih pijač. V ta namen so si ogledali izdelke tovarne Belasad in ugotovili, da ima odlične tovarne izdelke. J. V.

Snežne razmere v Sloveniji

Medtem ko smo imeli v sredo v Novem mestu 33 cm snega, ga drugi predeli Slovenije imeli ta dan precej več. Tako ga je bilo v Mrriboru 50, v Celju 45, v Murski Soboti 42, v Bohinju 75 cm. Naše planine so zasnežene tako, da bodo smučarji lahko še prišli na svoj račun. Na Vrščicu ga je 120 cm, v Planici 60, na Korotičji 200, Krjavcu 115, Veliki Planini 75. Mariborski koči 65 in Celjski koči 70 cm.

„Moji sinovi so sedaj Zveza borcev...“

Obisk pri Gorsetovi mami

Obiskali smo Gorsetovo mamo v Podhostji pri Dolenjskih Toplicah. Malo je žena, ki bi vojna od njih zahtevala tako veliko žrtve; pet sinov. Ta junška mati živi na kmetiji (po domače pri Boštjančkovih), kjer gospodarji njena hči z možem, ona pa ima izgovorjen »kot«, kjer prebiva s svojo mlajšo hčerjo. Ta dela v Tovarni eteričnih olj, pozimi pa ni zaslužka, zato je treba bolj skopariti. Mati sicer nekaj dobi po pokojnem možu, ki je bil cestar, pa je vseeno težko, saj so Nemci in Cerkeži pustili le gole stene in tabije (slike) in šivanko, ki je bila zapčena za okvirjem. Gorsetova mama je sedaj stara 73 let. Je še kar zdrava, vidi in sliši dobro, samo v prsih jo tišči. V hiši so naročeni na Dolenjski list, ki ga mama prav rada bere, ker v njem »človek zve, kako ljudje drugod žive in kaj delajo. To se ti dobro zdi, ker so ti poznani kraji in ljudje, ta mladi kajpada ne.«

Kako bi le Italijani in Nemci mogli vedeti, katera hiša ima fante v hostli! Potem govorimo o drugih stvareh, o delu v Tovarni eteričnih olj. Poleti, ko grede v hosto po iglice, je treba vstati še po temi. Prav na vrhu Roga so že bila dekleta, odkoder se vidi kočevsko mesto.

»To lepo mesto«, pravi mati. »Pravijo, da je bilo precej porušeno in uničeno, pa so ga lepo popravili. Danes povsod popravljuje.«

Tudi volka so dekleta že srečala. Ustrašile so se ga in bežale.

»Na svetu je treba denar krvavo zaslužiti« spet pove mati.

Nato mi povesta, kako je bilo, ko so prišli Nemci in Cerkeži v vas. Ti zadnji so bili zelo divji, nobena ženska ni bila varna pred njimi. Ker je bilo še zgodaj in so bile kokeši še v kurjikih, so jih jemali ven, prijeli za glavo in močno zavrteli, da jim je glava ostala v roki, kokeši pa so nekaj časa motovile sem in tja do kler niso polegale... Oni so jih pa pobirali. Tako so delali po vsej vasi, kar po kurjih glavah so hodili. Ljudje so morali izprazniti hiše, ker so objubljali, da bodo zažgali vas. Na odtajih in pernicah so klali prašice. Dekleta so mnogo noči prečela, ko so vezla in vložile mnogo prisluženega denarja v svoje bale, sedaj pa na svèžem, belem in novem perilu koljejo svinje. Vaščane so odgnali v Sotesko. Ko so se vrnili, ni bilo več kozolca ne pada ne hleva ne svinjakov. Samo gole stene in dve sliki. Pri sosedovih je še nekaj ostalo. Ko so se oni najeli, so posodili žlice še Boštjančkovim, da so tudi ti lahko južinali.

Krompirjev rak — nova bolezen na krompirju

V jeseni preteklega leta so odkrili novo nevarno bolezen na krompirju — krompirjev rak. Krompirjev rak je nevarna glivična bolezen, ki je že močno razširjena v mnogih državah, v Sloveniji in Jugoslaviji pa je bila odkrita šele lanskega jeseni. Se to samo v eni manjših vasi v okraju Radovljica. Bolezen je nevarna, ker uničuje gomolje in onemogoča prodajo krompirja iz okuženih predelov v neokužene.

Občinski ljudski odbori so prejeli letake o krompirjevem raku. Tako se bodo o njem poučili in ga lahko spoznali, če bi se kje pojavil. Kmetovalci morajo, zlasti spomladi ob času saditve, dobro paziti na gomolje. Znaki bolezni so zelo vidni in jih je lahko spoznati:

Ko krompir raste, na zunanjih delih ni vidno, da je bolan. Bolezen napade gomolje, ki imajo na očetih rakaste gobaste izrastke; včasih pa se gomolji zaradi bolezni sploh ne narede. Izrastki so sprva beli in trdi, površina je bradavičasta. Če je krompir rdečkaste ali plavkaste barve, so takšni tudi izrastki. Starejši rakasti izrastki so rjavi, naglo gnijejo, če je veliko vlage. Povzročitelji bolezni ostanejo v zemlji tudi več let.

Velika je škoda zlasti na občutljivih sortah in če se gojijo krompir večkrat na isti njivi. Bolezen se prenaša z rakastimi gomolji, z zemljo, pa tudi voda jo lahko prenaša v nižjeležeče kraje. Nekatero sorte so proti tej bolezni odporne: bintije, voltman (kočevar) in še nekatere druge, ki pa pri nas niso razširjene. Zadržanje je omejeno samo na okuženem področju. Uspešno je tudi, če na okuženem področju za določeno dobo opustimo saditev krompirja. Iz okuženih področij je tudi prepovedan vsak izvoz krompirja. Kemična sredstva ne dajejo zanesljivih rezultatov, uporabljajo se le za znižanje okužb.

Malo verjetno je, da bi bil krompirjev rak razširen kjerkoli na Dolenjskem, vendar je potrebno, da se vsi kmetovalci z njim seznanijo. Vsakdo, ki ima opravka s pridelovanjem krompirja, naj ga opazuje pri saditvi in pri vsakdanji rabi in naj takoj

vsak sum prijavi občinskemu ljudskemu odboru ali kmetijskemu strokovnjaku.

Ing. Lovko
Knjižna akcija v Dol. Toplicah

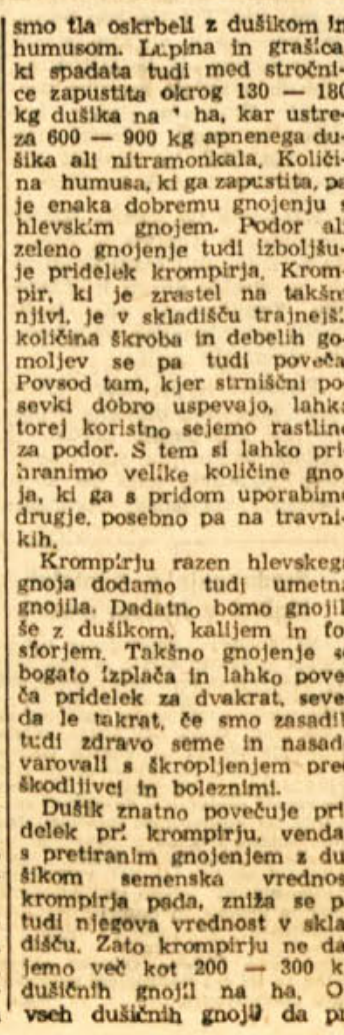
Dijaki nižje gimnazije v Dolenjskih Toplicah so pred zaključkom prvega polletja sklenili, da bodo potiskali v zimskih počitnicah doma vse knjige in uređili domačo knjižnico. To so tudi storili. Vzburili smo jim zanimanje tudi za stare knjige, ki so redke in sodijo v študijsko knjižnico. Nekaj so jih že našli, najstarejši iz leta 1798.

Med dijaki se je na ta način zanimanje za knjige povečalo, mi pa smo dobili pregledi, koliko knjig je v družinah, ki pošiljajo svoje otroke k nam v šolo. Ugotovili smo, da je v 126 družinah 3694 knjig, in sicer 2905 leposlovnih in 801 poljudnoznansvenih. Na eno družino pride povprečno 29 knjig.

KUD »Maks Hentigman« si je bil postavil nalogo, da za letošnji kulturni praznik — Presernov dan — poži delo topliške ljudske knjižnice. V ta namen je bilo v okviru Ljudske univerze predavanje Poslanstvo knjige, ki je prikazalo pomen leposlovne knjige in še posebej pomen slovenske knjige za našo kulturo sploh. KUD bo letos proslavil 50-letnico ustanovitve Bralnega in pevškega društva v Dolenjskih Toplicah s rajanjem. Prav vsi so bili zadovoljni. Tudi precej mamice in očkovi, ki so prišli pogledat svoje ljubljence, se je pri tem dobro zabavalo. V ponedeljek popoldne so prišli na vrsto vsi razredi. Pri prireditvah ni manjkalo pustnih krofov in toplega čaja.

Vsem, ki so pomagali pripraviti prijetno prireditve, najlepša hvala!
Anica Podraž K. M.

Prisrčen prizor s otroško maskarado v Novem mestu

Higienski zavod skrbi za zdravje ljudstva

(Nadaljevanje)

V serološkem laboratoriju, ki ga vodi isti zdravnik, pregledujejo s posebnimi natančnimi preiskavami kri in druge telesne tekočine in odkrivajo predvsem sifilitična in tifusna obolenja. Zelo važno je, da odkrijejo te bolezni pravočasno, tudi če so navidezno zdravi, ker so vir nevarnih okužb, pa tudi sami pozneje, ko se bolezen razvija dalje, pretrpe težke okvare na svojem telesu.

Zvitski laboratorij vodi inženir kemije. V tem laboratoriju preiskujejo s pomočjo posebnih merjenj in tehtanj, analiz in aparatov vse vrste živil od mleka in mlečnih proizvodov, žita, moke in drugih mleviskih izdelkov, kruha, testenin, mesa in suhomesnih izdelkov, masti in olj do alkoholnih pijač, začimb in konzerv. Kako zelo je važno, da dobi potrošnik res kakovostna in vsestransko neoporečna živila, menda ni potrebno razlagati. Dovolj naj bo, če omenim, da je prav zaradi stroge kontrole tega laboratorija v novomeškem okraju najboljši mleko v Sloveniji, ki ima 3,6 mas% v povprečju in da so suhomesni izdelki v Novem mestu, predvsem salame in klobase precej boljše od ostalih, ki jih kupi potrošnik v trgovinski mreži v Ljubljani. Zal, zaenkrat ta laboratorij še ne more kemično preiskovati voda.

Oddelek za epidemiologijo, kakor tudi vse ostale oddelke vodijo okrajni sanitarni inšpektor, ki je zdravnik in obenem tudi upravnik zavoda. Ta oddelki zbira prijave nalezljivih obolenj, proučuje nevarnosti razvoja epidemij in izdaja ukrepe za njihovo zajezitev ali preprečenje.

Oddelek za higieno dela se bavi s proučevanjem nevarnosti pri delu, odpravlja napake v podjetjih in izboljšuje higieno delovnega procesa, delav-

nih prostorov in osebno zaščito delavcev. V povezavi s koordinacijskimi odbori za preprečevanje nesreč pri delu pri okrajnih skrbih za odpravo nesreč pri delu in poklicnih boleznih.

Oddelek za komunalno higieno nadzoruje asanacije in vodne naprave ter kanalizacije, pa tudi skrbi za izvedbo pravih sanitarnih naprav pri gradnjah različnih objektov. V povezavi z okrajnimi odbori Rdečega križa nadzoruje načrte in izvedbo malih asanacij na podeželju.

Oddelek za zdravstveno prosveto skrbi za predavanja in tečaje iz zdravstva ter nadzoruje delo zdravstvene prosvete pri odborih Rdečega križa in ljudskih univerzah. Propagira in daje pobudo za raznoževanje in razdelitev brošur o zdravstvu.

Oddelek za šolsko higieno nadzoruje delo šolskih ambulanc, kontrolira šole v zdravstvenem pogledu, nadzoruje taborišča in taborjenja, daje smernice za pravilno izvedbo šolskih pregledov in analizira stanje zdravja šolskih otrok.

Oddelek za zdravstveno statistiko zbira podatke vse zdravstvene dejavnosti, jih proučuje in iz njih izvaja zaključke, ki so važni za usmeritev dela v zdravstvu v okrožju.

Okrajna sanitarna inspekcija povezuje vse te oddelke in laboratorije, nadzira delo na terenu, izdaja ukrepe in kontrolira njihovo izvrševanje. Ker je to oblastveni organ, izdaja odločbe in veče nepravilnosti prijavlja sodniku za prekrške ali gospodarskemu sodišču v kaznovanje.

Iz opisa dela posameznih laboratorijev in oddelkov je razvidno, kakšne naloge opravlja okrajni higieniški zavod. Naporji uslužbencev zavoda za preprečevanje obolenj so veliki in zdravju nevarni, ker imajo opravka s kužno in strupenimi snovmi. Zaradi velikega ozemlja, ki ga morajo

obvladati in raznolikosti dela, posebno pa še, ker imajo prejemne prostore, delajo dnevno po več nadur prostovoljno, samo da je delo kvalitetno in hitro opravljeno. Rezultati njihovega dela se bodo poznali šele čez nekaj let, ko bo tudi po njihovi zaslugi zamaven dvig družbenega standarda. Oblastveni organi, posebno novomeški okrajni odbor, ki skrbi za proračun zavoda, pozna delo ustanove in daje ob vsakem času svojo podporo in priznanje.

Okrajni higieniški zavod, ki gostuje v prostorih zdravstvenega doma v Novem mestu, se bo v tem letu razširil, ker bo nekaj ustanov preselilo svoje prostore v drugo zgradbo, dobil bo nove strokovnjake in poglobil bo svoje delo. S pridobitvom gradbenega inženirja bo oddelek za komunalno higieno močno povečal svojo dejavnost, novo nastavljeni inženir kemije pa bo rešil vprašanje kemične preiskave vode. Če bo mogoče, bo že letos odprta ambulanta za poklicne boleznih in s tem rešena vrzel v higieni delu. Zaradi gradnje avtoceste in drugih velikih objektov bo zavod postal nadzor nad pitnimi vodami in nad napravami za očiščenje naravnih vodotokov ter odpadnih voda. S strokovnimi srednjimi kadri pa bo zavod v tem letu izboljšal in razširil delokrog vseh laboratorijev in oddelkov.

Moderna preventivna medicina na Dolenjskem je še razmeroma mlada in ji manjka izkušenj s terena. Delo, ki ga je začel pred osmimi leti dr. Slapar Jože, je bilo pionirsko. Danes je zavod že na dostojni višini in dobro opravlja svoje naloge. Ni dovolj, da obstane pri tem. Vedno nova spoznanja in nove naloge mu dajejo vzpodbudo, da se razvija naprej, osvaja znanstvena domganja in se bori za boljše bodočnost in zdravje dolinjskega prebivalstva.

Okrajni higieniški zavod, ki gostuje v prostorih zdravstvenega doma v Novem mestu, se bo v tem letu razširil, ker bo nekaj ustanov preselilo svoje prostore v drugo zgradbo, dobil bo nove strokovnjake in poglobil bo svoje delo.

Okrajna sanitarna inspekcija povezuje vse te oddelke in laboratorije, nadzira delo na terenu, izdaja ukrepe in kontrolira njihovo izvrševanje.

V Metliki je preveč goveje jalovosti

V času Belokranjskega kmetijskega tedna se je mudila v metliški občini veterinarska ekipa iz Celja, ki je sklenila pregledati čim več piemenske živine. V 28 vseh je ekipa takrat pregledala 497 krav in telic.

Rezultat tega pregleda je precej zanimiv. Vsega skupaj je bilo ugotovljenih 98 bolnih oziroma jalovih goved. Od tega je 57 živali bolnih zaradi oslabilih jajčnikov in samo 39 zaradi ostalih spolnih bolezni. Specifičnih spolnih okužb niso našli in so vsa obolenja maternice (katarji in razna vnetja) posledica nečistega pripusta in ostalih nehigienskih prilik.

Ce pogledamo skupno število jalovih goved, vidimo, da je procent precej visok (19,3%). Če pa od tega števila odštejemo tiste, ki so bolne na jajčnikih (11,5%), potem se slika do cela spremeni. Vedeti moramo namreč, da so oslabilci jajčniki skoraj izključno posledica pomanjkljive hrane in nehigienskih razmer. Ostane nam torej še 7,8% jalovih krav, ki so jalove zaradi drugih vzrokov, ne pa zaradi nezadostne prehrane. Tako torej vidimo, da vlada v tem delu izrazita »lačna jalovost«.

Kaj je temu vzrok? Zemlja je silno izčrpana in ne daje dovolj kvalitetnih krmil. Treba bo izboljšati zemljišča, predvsem pa narediti gnojlišča in gnojnične jame. Dragoceni gnoj, ki ga belokranjska zemlja tako potrebuje, se razvija brez koristi po dvoriščih. Na-

dalje je treba urediti hleve. Hlevi so nečisti, temni in premalo zračni. To sta dva vzroka, ki ju ne moremo odpraviti čez noč. Vendar bo sedaj, ko se težiče našega gospodarstva prenaša na poljedelstvo in živinorejo, ljudska oblast prav gotovo našla sredstva za ta nujna dela.

Sa pa še drugi vzrok slabega stanja živine v metliškem področju. Tu namreč živinorejci vse preveč cenijo vole in junce. Če bi bile krave tako hranjene kot volji, potem bi bilo stanje prav gotovo boljše. Tako pa je dnevni obrok belokranjske kravice v glavnem koruznica in smilčice, za približek pa dobi tisto kar ostane volu, oziroma kar mu odstrani ukrade. Krava je v hlevu le zato, da vsako leto izleže junca. Bistvo živinorejce, to je produkcija mleka pa za Belokranjca ni važno, predvsem skora izključno posledica pomanjkljive hrane in nehigienskih razmer. Ostane nam torej še 7,8% jalovih krav, ki so jalove zaradi drugih vzrokov, ne pa zaradi nezadostne prehrane. Tako torej vidimo, da vlada v tem delu izrazita »lačna jalovost«.

Kakor torej vidimo, odpade velik del krivde za današnje slabo stanje pri živini na same živinorejce. Zato je treba, da ti najprej odpravijo najhjne, lahko popravljive napake. Dajmo kravam dovolj sena in detelje, dajmo jim zrnka in sonca, držimo jih čiste, pa bo potekalo stanje prav gotovo kmalu boljše.

Koruzna poganja precej globoke korenine in če se enkrat dobro vkorenini, lahko črpa precej vode iz spodnjih plasti tal. V takem okolju lahko koruzna sprejema precej hrane. Fosfor rabi torej takoj v začetku, potreben pa ji je prav do konca rasti. Srednje dober pridelek zrna in slame odtegne iz zemlje okrog 30 kg, fosforne kisline, to potrebo bi lahko pokrili z okrog 200 kg superfosfata, vendar ga je potrebno dodati vsaj 300 kg, ker se del fosforne kisline v zemlji veže. Res je, da koruzna dobro izkoristi rezerve fosforja v zemlji, vendar pa brez dodatnega gnojenja s fosforjem tudi pri koruzi ni uspeha.

(Se nadaljuje)

Ko stopim v vežo, povprašam, če sem prav prišla h Gorsetovim, in če imajo mamino doma, mi pokažejo v štibe. Tam sedi pri pečici drobna ženica v črni ruti zavezani nazaj. K njej se stisne šestletno dekletce, vnučka. Tudi mati je nekoliko preplašena. Povem ji, da sem jo prišla obiskat in da bi rada vedela, kako živi. Tudi bi se rada njo malo pogovorila.

»Kaj naj vam pa povem? Vedno premišljam kako hudo je na svetu. Tako dobri fante je v najlepših letih pa so mi jih pobili kot mačke. Teško sem jih zredila, kaj mislite v prejšnjih hudih časih zredit deset otrok! Sedaj je to lažje, ko jih drugi pomagajo oblačiti. Dober gospodar, ki tako skrbi za kmečki. Takrat pa ni bilo tako.«

Predstavljam si, kako je bilo. Mož dela na cesti, ona pa se ubija po njivah, okoli živine, prašičev, pte, kuha in skrbi za deset otrok. Komaj eden dobro shodi, že drugi je v zibki. Ko nekoliko odrastejo, jih je treba pošiljati v šolo. Saj ni tako daleč do Toplice, vendar pozimi ne morejo hosi tja. Treba jih je obleči in obu-ti. Vse je drago. Opraviti šest fantov in štiri dekleta, ni majhna stvar. Potem jih nekako spravi do kruha. Pa pride vojna in jih požre pet, pet sinov, katere se je ubijala pol življenja.

»Komaj smo enega malo preboleli, pa smo že za drugega zvedeli. Pa kakšno smrt so

prebili. Pretepali in streljali so jih, pa ne do kraja, ampak tako, da so umirali celo noč. Ljudo mora biti, če človek stri tako smrt.«

Vprašam, kdaj so šli v gozdove. V maju dvanajstidesetega. Hčerka, ki je tudi v kam-nari poišče v predalu papir, kamor je oče po vrsti zapisoval rojstva otrok: sprva so bili bolj pogosto, potem pa približno vsako tretje leto. Šest fantičkov in 4 deklice; kar lepo število je to.

Nadruzi strani papirja pa so bolj žalostni zapiski: »14. 8. 42. padu Edvard pri Starem logu, 16. 8. 1942. Tone in Ludvik v Vavti vasi, Slavko je umrl na Rabu 17. 1. 1943, 17. 10 1943 ubit Jože na Javorju.«

Ko preletim papir, pogledam ženico pri peči. Pozabila je, da je še kdo v hiši. Sinovi so pred njo, pobožala in poljubila bi jih, vse po vrsti, pa jih ni — z roko pokaže na veliko sliko, ki visi nad njeno posteljo:

»To so...« Pogledam: pet močnih mladih fantov, ki jih ni več. Trije so imeli že družino, Eden štiri otroke, štiri punčke, tudi drugi so bili očetje. Vsi ti otroci so izgubili očeta, tri mlade žene moža in ta uboga mati pet sinov.

»In koliko straha smo užili. Vedno so hodili spravevali, kje imamo fante. Če jih drugo pot ne bodo dobili, nas bodo izgnali, so nam vedno govorili. Jaz jim jih nisem mogla dati. Vse smo imeli že spokano, da bomo šli...«. Ne bi bilo tako hudo, ko ne bi bilo izdajalcev.

Gorsetova mama pred spomenikom padlih borcev in žrtv NOB, na katerem so vklesana imena njenih 5 sinov

ING. RADO LINZNER: Kako in s čim bomo letos gnojili

(Nadaljevanje)

Ozmine sprejemajo jeseni razmeroma malo hrane, okrog 10 procentov celotne potrebe. Vendar je izredno važno, da je jeseni, to je ob setvi, ozmine dobro oskrbimo s fosforjem in kalijem. Fosfor povzroča namreč dobro razrast korenin in krepko vkoreninjenje. Takšno žito, ki je dobro vkoreninjeno, lahko potem črpa v večji meri hrano iz tal, obenem pa je odpornejše za sušo. Rastline, ki so imele na razpolago jeseni dovolj kalija, so pa odporne za zimsko pezebo in tudi za sušo. Tem nevarnostim pa so čisto izpostavljeni zimski posevki. S pravilnim gnojenjem torej že jeseni nevarnost preženemo. Kadar nismo pognojili ozmine že jeseni s fosfornimi in kalijevimi umetnimi gnojili, naredimo to čimprej spomladi, zavediti pa se moramo, da je to izhod same v sili.

Spomladi, ko začno ozmine rasti, začno močno sprejemati hrano in to vseh rastlinskih hranil, predvsem pa dušika, fosforja in kalija. Kalij potrebujejo ozmine do cvetenja, dušik in fosfor pa prav do konca rasti. V začetku rasti in v bujni rasti je potreben posebno dušik in to vse do konca cvetenja. Ko odevati, dušika ne rabi več, nabrala si ga je dovolj v listju in v stebelju, da bo z njim še zgradila beljakovine zrnja. Koruzi bomo dali poleg hlevskega gnojla 150 — 200 kg apnenega dušika ali isto količino nitrarnonkala. Apneni dušik posipamo 10 — 14 dni pred setvijo, z nitrarnonkalo pa najuspešneje gnojimo, če ga sipljemo 2-3 krat. Prvič pred setvijo, drugič, ko prvič okopavamo in tretjič pri drugem okopavanju. Vsakokrat 1/3 od celotne količine.

Koruzna poganja precej globoke korenine in če se enkrat dobro vkorenini, lahko črpa precej vode iz spodnjih plasti tal. V takem okolju lahko koruzna sprejema precej hrane. Fosfor rabi torej takoj v začetku, potreben pa ji je prav do konca rasti. Srednje dober pridelek zrna in slame odtegne iz zemlje okrog 30 kg, fosforne kisline, to potrebo bi lahko pokrili z okrog 200 kg superfosfata, vendar ga je potrebno dodati vsaj 300 kg, ker se del fosforne kisline v zemlji veže. Res je, da koruzna dobro izkoristi rezerve fosforja v zemlji, vendar pa brez dodatnega gnojenja s fosforjem tudi pri koruzi ni uspeha.

(Se nadaljuje)

do konca rasti. Vendar pa dušika, odnosno dušičnega gnojila ne damo posevku toliko časa, dokler ni končana razrast. Dušik namreč preprečuje tvorbo klorov, zato je posevek, ki je bil v mladosti pognojen z dušikom, redek. Ko je razrast končana, pa ozmine zahtevajo tudi dušik.

Ozmine bomo torej gnojili takole: Jeseni bomo zemlji, ki je dobro oskrbljena z apnom, dali na 1 ha 400 kg superfosfata in 300 kg kalijeve soli, spomladi pa še 200 kg nitrarnonkala ali amonijevoga sulfata in kalijevoga sulfata.

Kalijevih gnojil ni treba uporabljati več kot 200-300 kg na 1 ha. Kadar krmimo živino s senom, ki je rastle na travniku, pognojenem s kalijevo soljo, dobimo gnoj, ki je bolj bogat na kaliju in tako pada tudi potreba po večjem gnojenju krompirja s kalijem. Marsikateri kmetovalec je že opazil, da se mu na njivi, kakor to pogojijo s hlevskim gnojem in kalijem, pridelek ni povečal. Razlog zato bo verjetno v tem, ker sta za uspešno prehrano potrebna še dušik in fosfor. Le kdor bo gnojil s tema dvema, bo lahko dodajal kalij z uspehom.

Koruzi: Tudi ta spada med naše glavne posevke, saj daje kruh, moko in krmo za živino. Brez dobrega gnojenja pa je tudi tega malo. Hlevski gnoj je prvi pri koruzi, njegova vlaga je silna kot pri krompirju, vendar pa je v hlevskem gnoju hrane premalo za dober pridelek koruze, zato bomo dodali še umetna gnojila.

V začetku koruzi počasni ra-

sno tla oskrbeli z dušikom in humusom. Lupina in grašica, ki spadata tudi med stročnice zapustita okrog 130 — 180 kg dušika na 1 ha, kar ustreza za 600 — 900 kg apnenega dušika ali nitrarnonkala. Količina humusa, ki ga zapustita, pa je enaka dobremu gnojenju s hlevskim gnojem. Podor ali zeleno gnojenje tudi izboljšuje pridelek krompirja. Krompir, ki je zrastle na takšni njivi, je v skladišču trajnejši, količina škroba in debelih gomoljev se pa tudi poveča. Povsod tam, kjer strništni posevki dobro uspevajo, lahko torej koristno sejemo rastline za podor. S tem si lahko prihranimo velike količine gnojila, ki ga s pridom uporabimo drugje, posebno pa na travnikih.

Krompirju razen hlevskega gnojla dodamo tudi umetna gnojila. Datadno bomo gnojili še z dušikom, kalijem in fosforjem. Takšno gnojenje se bo bogato izplača in lahko poveča pridelek za dvakrat, seveda ne takrat, če smo zasadili tudi zdravo seme in nasade varovali s škropljenjem pred škodljivci in boleznimi. Dušik znatno povečuje pridelek pri krompirju, vendar s pretiranim gnojenjem z dušikom semenska vrednost krompirja pada, zniža se pa tudi njegova vrednost v skladišču. Zato krompirju ne dajmo več kot 200 — 300 kg dušičnih gnojil na ha. Od vseh dušičnih gnojil da pri

krompirju najboljšo rezultate gnojenje z amonijevim sulfatom. Polovico amonijevoga sulfata podorjemo istočasno s hlevskim gnojem, drugo polovico pa lahko dodamo naravnost v jarke pred saditvijo krompirja. Nitrarna gnojila (čilski solter ali nitrarnonkal, ki ima polovico dušika v nitratni obliki) dajemo krompirju pred saditvijo, drugo polovico pa čim krompir vznikne. Apneni dušik va trosimo 14 — 20 dni pred saditvijo. Ker vsebujejo vsa ta gnojila, razen čilskega soltra, približno 20% dušika, trosimo enega izmed teh 200 — 300 kg na ha.

Krompirju moramo tudi dobro pognojiti s fosfornimi gnojili. Ker raste s povečanim gnojem s kalijem in dušikom, potreba po fosforju. V splošnem moramo mi dodajati večje količine fosforne kisline kot jih rastline potrebujejo, ker se velik del fosforne kisline na naših tleh veže in postane za večino rastlin del fosforne kisline nedostopen. Za krompir bomo uporabljali vsaj 400 kg superfosfata ali pa 500 — 600 kg Thomasove žilindre. Fosforna gnojila trosimo zgodaj spomladi, najbolje da je, da jih podorjemo skupaj s hlevskim gnojem.

Vsak naš kmetovalec ve, da rabi krompir precej kalija. Vendar niso vsa kalijeve gnojila primerna za krompir. Nekatera, kot je 40% kalijeve

sol vsebujejo klor, ta pa znižuje pridelek krompirja in pa tudi procent škroba v krompirju. Najboljše je uporabljati za krompir kalijev sulfat ali pa kalijevo magnezijo. Vendar smo čisto primorani uporabljati za gnojenje ravno 40% kalijevo sol, v tem pri-meru gnojimo s kalijevo soljo že jeseni ali pa zelo zgodaj spomladi in to vsaj 3-4 tedne pred saditvijo krompirja. Kalijevih gnojil ni treba uporabljati več kot 200-300 kg na 1 ha. Kadar krmimo živino s senom, ki je rastle na travniku, pognojenem s kalijevo soljo, dobimo gnoj, ki je bolj bogat na kaliju in tako pada tudi potreba po večjem gnojenju krompirja s kalijem.

Marsikateri kmetovalec je že opazil, da se mu na njivi, kakor to pogojijo s hlevskim gnojem in kalijem, pridelek ni povečal. Razlog zato bo verjetno v tem, ker sta za uspešno prehrano potrebna še dušik in fosfor. Le kdor bo gnojil s tema dvema, bo lahko dodajal kalij z uspehom.

Koruzi: Tudi ta spada med naše glavne posevke, saj daje kruh, moko in krmo za živino. Brez dobrega gnojenja pa je tudi tega malo. Hlevski gnoj je prvi pri koruzi, njegova vlaga je silna kot pri krompirju, vendar pa je v hlevskem gnoju hrane premalo za dober pridelek koruze, zato bomo dodali še umetna gnojila.

V začetku koruzi počasni ra-

IZ NAŠIH KRAJEV

Iz Semiča

Sektija žena v Semiču ni pozabila na svoj dan 8. marec. Na sestanku so se žene pogovorile o programu, s katerim bodo proslavile svoj praznik. To bo 6. marca v nedeljno popoldne. Ene izmed žena bo zbrane nagovorila, videli bodo veselo enodejanko »Lorvorjev venec«, nastop cibernanov in za konec nastop žena, ki bodo izvajale simbolične vaje ob glasbeni spremljavi. Po tej kratki

Sentjernejske novice

Silen vihar, ki je divjal v noči od predzadnje sobote na nedeljo, je prevrčal kozolce v Sentjerneju, Dol. Brezovici, Vrhpolju, Dol. Stari vasi in drugod ter povzročil veliko škodo. Tudi škoda na streih je precejšnja. Pametni gospodarji imajo tudi proti vremenskim nepriklam zavarovana poslopja.

Za proslavo Prešernovega spomina smo imeli uspešno šolsko proslavo in akademijo, ki jo je priredil KUD »Brata Pir-kovič«.

Preteklo nedeljo so nas našli prizadeti igralci razveselili z dvema veseligrama. Nastopili so: Franc Somrak, Peter Durjava, Marjan Rohli, Franc Zagorc in France Bolka. Vsi so lepo odigrali svoje vloge.

Igralska družina »Telekomunikacija« študira Nušičevo veseligrano »Naveden človek«. Režira Boris Gabrič. Žužemberk

KUD nam je za pustno nedeljo pripravil prijetno popoldne. »Fantje na vasi« so nas zelo prijetno zabavali. Veseli smo bili tudi komedije v štirih dejanjih »Vrban Smukova ženitev«. Vrban je bil naravnost stijačen, Star igralec pač. Tudi drugi niso bili slabi.

Prejšnjo nedeljo so pripravile tečajnice kuharskega tečaja, ki ga vodi Mela Mišar, zabavo s plesom. Tudi dobro pecivo, ki so ga same napekle, so prodajale. Škoda je le, da ga pred zabavo niso dale na vtogled, ker so nekateri starši tečajnik prav zato prišli tudi po dve uri daleč. No, tečajnice so nas potolažile z razstavo ob z-ključku tečaja.

Stična

Delo pri gradnji vodovoda kar lepo napreduje. Zbiralnik na Viru, ki ima 130 kubikov prostornine, deluje že več mesecev. Okoli Stične so celi več položene, prav tako so izkopani jarki proti Ivančini gorici. Sedaj kopljejo jarek preko Vira proti glavni cesti. Čeprav je delo naporno zaradi skalovitega terena, gre kar dobro naprej. Pri gradnji vodovoda je bilo dosedaj opravljenih prostovoljnih del v vrednosti nad 4 milijone dinov. To je zelo lep prispevek prebivalcev in za prepotrebno komunalno napravo in res zaslužijo pohvalo. J. J.

Gasilski kotiček

Službene vesti

1. V preteklih dveh mesecih so bili občini zbirali naših prostovoljnih gasilskih društev. Do sedaj smo prejeli le približno polovico zapisnikov o občnih zbiorih. Ker je nujno potrebno, da se okrajna gasilska zveza spozna z vso problematiko naših prostovoljnih gasilskih društev je nujno, da nam pošljete takoj zapisnik o opravljenih občnih zbiorih. Ravno tako morajo poslati te zapisnike tudi ona druga, pri katerih se je oglašil naš zastopnik na občnih zbiorih. Smatrate to za nujno in uredite to zadevo.

2. Na našo zvezo prihajajo razne prošnje za podporo in dodelitev potrebne opreme. Vsem sporoceno, da okrajna gasilska zveza še nima nobene finančne možnosti, da bi reševala take prošnje. V kolikor nam bodo odobrili kredit, boste o tem pravočasno obveščeni.

3. Opozorjamo vsa društva, da nam takoj poravnajo članarino za letošnje leto, ker bomo v naslednjem primeru primorani povzeti osterje ukrepe. Pomnite, da okrajna gasilska zveza ni samo ona, ki daje, temveč ima tudi svoje zahteve in dolžnosti. Mnogo je še društev, ki prejemajo Vestnik, pa še niso poravnali svoje obveznosti do lista. Vse to je malomarnost predsednikov in blagajnikov. Vse je bomo klicali na disciplinsko odgovornost, seveda vse na račun društva.

4. Za Gasilsko šolo v Medvodah je bilo za mesec marec izdano mnogo prijavnih, tako da jih uprava šole ni mogla upoštevati. Vsi kandidati bodo pravočasno obveščeni, v katerem mesecu jih bo uprava mogla sprejeti. Razveseljivo je dejstvo, da se je ravno sedaj prijavilo toliko tečajnikov, vendar jim žal ne moremo ustrediti.

Vse tajnice opozorjamo naj koncem meseca marca pošljejo trosešesna poročila. Ta naj bodo točna, kajti na osnovi teh bodo obravnavali številčno stanje članstva. Inventarnih polj okrajna gasilska zveza nima na zalogi, kakor hitro jih razpisujemo jih bomo poslali vsem društvom.

OGZ Novo mesto

Zužemberk

Zadnji učni uspehi niso zadovoljivi, posebno pri partizanskih strotah ne, kljub temu, da jim skupnost posveča toliko pozornost. Njihovi skrbniki jih izkoriščajo za vsa dela, mar jim je le podpora, ki jo prejemajo za te otroke. So primeri, da otroci od podpore nimajo ničesar. Starši so prepričani, da so neuspehov njihovih otrok krivi učitelji, ne zavedajo pa se vloge domačih vzgoj. ki je marsikje ni. Upravni odbor ZB je sklenil, da bo treba tistim, ki ne bodo izboljšali svojih učnih uspehov, študentske odzveti, ker ne gre, da bi šla sredstva skup-

S Sinjega vrha

Naprednejši kmetovalci se zanimajo za gradnjo gnojnih jam. Koliko izgubimo pri gnojnicah, ki se ne izkoriščajo, so nam analizirali kmetijski strokovnjaki. Marsikateri kmetovalec pričakuje, da bo dobil kmečko posojilo ali pa material po regresivni cenah. To vprašanje je pri nas zelo kočljivo. KZ je pred leti zaradi poverb propadla, sedaj pa je, kot pasivna, do nadaljnjega v likvidaciji. Kakor je znano, bodo vsa bodoča posojila šla preko kmetijskih odsekov pri KZ. Ker je pri nas nimamo, kaže, da ne bomo, ničesar dobili, če si po-

Predgrad

Lovel so imeli zopet srečo. 20. februarja je Anton Kavran ustrelil dvojno svinjo, težko 120 kilogramov. Iz nje so potegnili kar 5 mladičev. Kmetje so lovca hvalili, saj jih je obvaroval pred šestimi ščetinjari, ki bi jim kmalu delali škodo po njihvah.

Pred kratkim so bili v Poljanski dolini ob Kolpi kmetijski strokovnjaki, ki so po vseh predavali o splošnem kmetijstvu. Kmetje žele, da bi jim kmetijska zadruga posredovala po nižji ceni umetno gnojilo in otrobe.

KZ v Predgradu kupuje od kmetov v Poljanski dolini vse vrste lesa, ki ga prodaja lesnim podjetjem v Kočevju. Promet z lesom je zelo živahen, polni kamioni lesa vozijo vsak dan preko Predgrada. I. S.

V Predgradu ob Kolpi so se hišni gospodarji vneto lotili obnovitve in pleskanja svojih hiš na znotraj in zunaj, tako da bo vsa res dobila lepo lice. Sredi vasi pa stojijo, kot je nekoč zapisal Janez Potopni, občinska hiša, zapuščena ob rečni vteku. Vsekakor bi bilo prav, da se tudi občinsko hišo, čeprav v nji ni uradov, ne pušči tako zanemarjeno. Treba jo je urediti, da bo potem res vsa v pripravi o prizadevanosti in okusu svojih prebivalcev.

Iz Podgrada

Ziviljenje v Podgradu je postalo zadnje čase zelo razgibanost. Mladina je z velikim uspehom uprizorila tri komedije s folkloro in petjem, in jih je morala na splošno željo prebivalcev podgorških vasi ponoviti. Naslednjara pa bodo zopet nove, čeprav imajo za kulturne prireditve na razpolago samo šolo. S pridnostjo upajo priti do lastne dvorane. Veliko olajšanje je elektrika, ki je zagorela 29. novembra. V. K.

Ko takole kolovratim po naši lepi Dolenski, se mi tuudi kaj neprijetnega pripeti. Tako sem oni dan proti večeru prišel v Stari trg ob Kolpi in lepo poprosil pri večji gostilni za prenočišče. »Ne moremo drugi tjeec, še nam je tako tesno, res ne moremo, so mi odločno povedali. Pa sem začel izpraševati: Imate gostilno? Imamo! Imate enonadstropno hišo? Imamo! Ste vedno povdarjali, kadar je bilo treba kaj dobiti, da potrebujete to in ono za tujece, ki bodo prenočevali? Seveda smo! In ste tudi dobili? Seveda smo dobili! Pa imate tudi kaj socialnega čuta do tujecega človeka, ki je v mrzli zimi na cesti? Tu se je naš razgovor pretrgal. Ravno sem mislil zaprositi za prenočišče pri uradni organi, ko se je srce pri zaprosenih bertijoh le otajalo. Pa ne mislite, da sam od sebe. O, ne. Hud, a zelo koristen veter je zapihal,

Zužemberk

nost za nerեսno delo in le-nobno.

Odkar je občina zaposlila cestarja, so pota lepo popravljena, urejena je kanalizacija in nevarni prehodi. Popravljena je tudi »Strmca« pod gradom, dalje pot k zdravstvenemu domu, lotili so se tudi pokopalšča, kjer bodo spomlad popravili škarpno.

Včasih so žužemberške gostilne slovele po izvršni hrani in postrežbi. Danes pa ni tako. Potrebno je, da se končno naredi red, da ne bodo tuji zaradi hrane zapuščali gostilne za gostilno.

Ljudje se začudeno sprašujejo, zakaj se lekarna kar naprej seli. Za dni se je preselila v Zdravstveni dom. Kaže, da tudi tam ne bo dolgo.

V nedeljo je bil občni zbor sindikalne podružnice, ki je prisostvoval delegat OSS Milha Počrvina. Zbor je bil uspešen, poročila kratka, razgovori živahni in tehtni. Izvoljen je bil novi upravni odbor.

V Straži so delavni

V Straži imajo v zimskih mesecih več tečajev za kmečka dekleta. V Doljni Straži učijo tečajnice praktičnega kuhanja, šivanja in pletenja Milena Fabijan. Teorijo predava Milka Češarek iz Novoga mesta. O mlekarstvu, vrtnarstvu, perutinarstvu in prasičereh pa jim predava kmetijski tehnik Lojze Fabijan. Ta tečaj obiskuje 23 deklet. Podoben tečaj imajo tudi v Rumanji vasi, vodi ga Ljubica Kulovec.

Nedeljo za nedeljo se vrste v Zadrženem domu v Straži strokovna predavanja. Kmetje pravi radi prihajajo poslušati kmetijske strokovnjake. Tudi koristne knjige si izposojajo iz strokovne knjižnice, ki jo je oskrbelo kmetijska zadruga.

Ciščenje in škropljenje sadnega drevja je prav uspešno in bo kmalu pri kraju. Vse stroške je prevzela kmetijska zadruga. (n)

Medved obira bršljan

V naše uredništvo je prišel lovec Alojz Kužnik iz Dobrnice in povedal tale zanimivi doživljaj:

20. februarja so imeli tamnošnji lovci pogon na divje svinje na Ostrem vrhu. Kužnik je šlišal v grmovju neko tresenje, kmalu nato pa je videl precej velikega medveda na gabru med bršljanom. Dobra dva metra od tal. Ko je medved zapel Kužnika, se je naglo spustil z gabra in jo odkuril. Kužnik in ostali lovci so ugotovili, da je medved tresel z gabra bršljan, ali bolje njegov sad (črna zrnje), ki mu gotovo prija za hrano. Ne daleč stran so videli še en štor obraščen z bršljanom, ki je bil ves opraskan od plezanja. Bršljan pa dobera skleščen na tla. Tako medved kruh skrbi tudi za srne, katerim je bršljan največja po-slastica v zimskih mesecih.

Drobtine iz dolenske POPOTNE MALHE

potem pa se je zame našla poslišla. Zelo hvaličen sem takim vetrovom in se jim priporočam še za drugič, če bo treba. Koristni bi bili marsikomu.

»Kaj se tako kisló držite kot bi jeshi pil,« sem vprašal potrošnike v kmetijski zadrugi Predgrad. »Saj ga nišmo pili, dragi Janez, le kupili bi ga radi, pa se uslužbenec noče ponj v klet,« so mi pokazali. Na to ne bom nič rekel, ker menda pri tej zadrugi tako dosti ne zaleže, razen nekaj užaljenosti na nepravem mestu. Mimogrede so se mi v Predgradu tudi pohvalili, kako lepo so v narodnih nošah plesali kolo na verbiški praznik. »O, to pa vem. Zato pa niste niti enega državnega praznika praznovali z nastopom narodnih noš, niti občinskega praznika ne,« sem jim zabrusil bridko resnico, pa ne vem, če se jih je kaj prijelo. Vrtal sem tudi, kako misli upravni odbor KZ podpreti elektrifikacijo vasi v gornjem delu doline, pa so mi nekako izmikalno odgovarjali, češ tisti stari rek, da je bog najprej sebi brado ustva-

Izpred sodišča

Za pet udarcev s sekiro po glavi - 5 let strogega zapor

Stalni prepri v družini ali zakonu ne morejo roditi nič dobrega. To se je pokazalo tudi v zakonu A. K. iz Sel-Rateža pri Novem mestu. Ta se je poročil 1946 s Terezijo Povodnik iz Jurklostra. Že leta 1949 je bil zakon razvezan, oba otroka pa do-deljena materi, ki se je po razvezi odselila na svoj rojstni dom. Leta 1952 je razvezani mož poklical svojo prejšnjo ženo nazaj na svoj dom in ji ponudil skupno življenje, kar je ta tudi sprejela. Ponovo se nista poročila. V teh letih odsotnosti razvezane žene je A. K. imel pri sebi drugo žensko, ki pa je ob vrnitvi prejšnje žene odšla iz hiše. Navzlic temu je bila ona še naprej kamen spodite med A. K. in Terezijo Povodnik. Stari prepri so se spet ponovili. Povodnikova je svoje-mu bivšemu možu večkrat grozila, češ da ga bo ubila in mu vse požgala. V tem smislu je, kot kaže, tudi vzgajala oba svoja otroka.

Lani 18. marca je prišlo do požara. Osemletna hčerka je zažgala gospodarsko poslopje. A. K. je očital Povodnikovi, da je tega kriva tudi ona, ker je bila v ozračju otroka in ni skrivala pred njima vžigalic. Zaradi tega se je prepri v hiši še za-šen. Zlasti je bil hud 20. marca zvečer, ko se je A. K. vrnil z dela. Ob tej priliki mu je po-

novno zagrozila, da ga bo ubila. To grožnjo je še tisto noč mišlila tudi uresničiti. A. K. se je kmalu spravil spat in se vlegel na posteljo z obrazom proti zidu. Okoli 11. ure ponoči se je približala njegovi postelji Povodnikova in ga s sekiro petkrat udarila po glavi, trikrat s topim in dvakrat z ostrim delom sekire. Eden od udarcev z ostrim koncem sekire je bil zelo nevaren, ker mu je presekala želno kost do možganske opne. Takoj po dejanju je odšla k sestrom poročila. Na žalost je bila sama javiti ljudski milici. Poškodovani A. K. je imel še toliko moči, da je odšel do sosedja in pokazal, kaj se je zgodilo. Takoj so ga spravili v novomeško bolnišnico, kjer so mu še isto noč s takojšnjo operacijo rešili življenje.

Na razpravi pred okrožnim sodiščem v Novem mestu je Povodnikova zatrjevala, da je dejanje storila v silobranu, kar pa

Kazen za obrekanje

Kaže, da se Ivan Kurent, elek-tromehanik iz Stranj pri Dobrnici, ne more odvaditi »vzgoje«, ki se je navzel v Hitlerjevi Nemčiji, od koder se je vrnil domov 1947. V sporu zaradi psa, je rekel učitelju S. P. v Dobrnici, da bo ubil psa in njeg-ga. Na vprašanje, zakaj ga bo ubil, je rekel, da tudi naj bi se čaka, pri tem je rabil besedo »mal človek«. Ta izraz je poponoma istoveten z nemškim izrazom »untersensche«. To je očito hitlerjansko gledanje in ločevanje ljudi na male in velike.

Zaradi te klevete je bil Kurent pred okrajnim sodiščem v Trebnjem obsojen na 3000 din kazni, ki se v primeru neizterljivosti spremeni v 15 dni zapor.

je bilo po vseh izpovedih in ugotovitvah, zlasti zdravniških, ovrženo. Očitno je bilo, da je svoj zagovor že v naprej pripravila, ker je pač računala, da sam ne bi mogel več pričati proti nji. Sledovi udarcev so jasno kazali, da so bili zadani v ležem stanju poškodovanca, ali vsaj v položaju, ko je bil on nižji od napadalke, kar v silobranu ne bi moglo biti, ker je on večji od nje.

Za poizkus uboja je bila Povodnikova obsojena na 5 let strogega zaporu in plačilo stroškov postopka. Sodba je bila izrečena že izdani novembra, toda sodišče je izdalo pisano sodbo šele pred nekaj dnevi. Obsojenka se bo proti sodbi pritožila na Vrhovno sodišče LRS, prav tako pa bo obsojenci A. K. lahko zahtevali odškodnino za bolečine in izgubljeni zaslužek s civilno tožbo. Zanimivo je pri celi žalostni zadevi še to, da se po storjenem dejanju ni odselila iz domačije A. K. Povodnikova, pač pa on, čeprav je gospodar.

Brezobziren kolezar

Ko je šla lani 10. novembra zjutraj z Grma v Novem mestu 8 letna Darinka Zoran, jo je podrl neznan kolezar, čeprav je šla pravilno po desnem robu ceste in je bila cesta po večini prazna. Kolezar je pri tem tudi padel, ko pa je videl, kaj je storil, je pograbil kolo in jadrno pobegnil z največjo hitrostjo, ne da bi se brigal za povoznega otroka.

Nekateri očividci dogodka so kolezarja navidezno poznali in tako so organi LRM kmalu ugotovili, da je to zagrešil Anton Kastelic iz Vel. Cerovca.

Podjetja, ustanove, zadruge in posamezniki, postane člani ustanovni člani Prešernove družbe!

ŠAH

Sila, Sitar in Škerj zmagovalci turnirja za prvenstvo Dolenske

Turnir za prvenstvo Dolenske, ki je bil v Crnomlju od 12. do 21. februarja, je končan. Na tem turnirju (tretem za prvenstvo Dolenske po vrsti) je sodovaljo 12 najmočnejših igralcev: 3 prvotekstovniki, 3 drugotekstovniki in 6 končni vrstni red je naslednji: I. - III. Sitar. Sila in Škerj

(Novo mesto) 9 in pol; IV. Safar (Kočevje) 8 in pol; V. - VII. Kober (Crnomelj), ing. Volk (Kočevje) in Hof (Novo mesto) 7 in pol; VIII. Karbner (Ribnica); IX. škofjo Klemenec in Materič (Crnomelj) po 5 in pol; Prime (Novo mesto) 5, Vlahovič (Crnomelj) 4; Fink (Novo mesto) 2 in pol in Vrtič (Kočevje) 2 točki. (Podrobneje poročilo drugič.)

Prve smučarske tekme

TVD Partizan v Trebnjem je v nedeljo 27. II. organiziral društvene smučarske tekme. Na startu se je zbralo 59 tekmovalcev, med katerimi dva gosta TVD Partizan iz Novoga mesta. Podmladkarji, pionirji in mladinci so tekmovali v slalomu, člani pa samo v smuku.

Prvenstvo novomeške gimnazije

Novomeški gimnazijci, članj SK »Stojan Puc«, so postali delavnostni. Odigrali so turnir za gimnazijsko prvenstvo, ki se ga je udeležilo 14 šahistov. Zmagal je Ciril Pevec z 11 in pol točk pred Potrčom in Berkopcem. Sledijo mu Martelj, Strumbelj, Picek, Hrovat, Čelesnik itd., ki so dosegli IV. kategorijo.

V teku so turnirja za razredna prvenstva. Sedliči bodo turnirja za prvenstvo SK »Stojan Puc«, kjer bodo poleg gimnazijcev sodelovali tudi najboljši učiteljski in študentski. Zmagovalci se bodo udeležili mladinskega prvenstva Dolenske, ki bo junija v Ribnici.

Začeli so dobro, tarejo pa jih finančna sredstva, ki jih nimajo niti za nabavo strokovne literature in podobnega. Upamo, da jim bodo vsi pomagali, ker mladi klub take pomoči potrebuje in jo tudi zasluži.

Otroško pustovanje v Metliki

Letos stari metliški »gadjje li belouške« na pustni terek niso pridridli svojega tradicionalnega pustnega spreveda po Metliki. Zato pa je Društvo prijateljev mladinske organizacije otroško maskarado. Okoli 150 prav počenih mask je v prvih popoldanskih urah z mladimi harmonikarji na čelu korakalo v pisanem sprevodu skozi mesto v televadni doni, kjer se je razvila prisrčna občinska zabava. Vse številne kovbojske zamorce, indijance, kraljičine, rože, živali, kuharice, pajace in druge mivale maske so za vesel zaključek postregli s toplim čajem, pustnimi krofi in napolitankami.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALCI

KINO

Kino KRKA Novo mesto
Od 4. do 7. marca: ameriški barvni film RIVIERA.
Od 8. do 10. marca: ameriški film OZNIL SEM SE S CAROVNICO.

Kino Dolenske Toplice

5. in 6. marca: ameriški barvni film TRIJE KAVALIRJI.

Kino Crnomelj

Od 3. do 6. marca: VZPON NA EVEREST.
8. in 9. marca: GREH.
Od 10. do 13. marca: DOBRI VOJAK BUM.

Kino Jadran Kočevje

4. in 5. marca: ameriški film SLAVOLOK ZMAGE.
9. in 10. marca: italijanski film KRVIČNA OBSODBA.

Kino Loški potok

5. in 6. marca: TRENUTEK OBU-PA.

Potujoči kino Novo mesto

predvalja angleški film NJIM PRIPADA SLAVA.
4. marca ob 19. uri v Brusnicah, 5. marca ob 19. uri v Stopičah, 6. marca ob 19. uri v Bučki in ob 19. uri v Škočjanu.

Dežurna zdravniška služba

Do 7. marca dr. Spiter, od 7. do 14. marca dr. Vodnik. Dežurna zdravniška služba se začne ob 7. uri zjutraj in se zaključuje z dnem delustvija ob 7. uri zjutraj.

MALI OGLASI

ENOSTANOVANJSKO HIŠICO na deželni kupim. Naslov: Poštino ležeče 29 p. Crnomelj.

Zahvala

Ob smrti naše mamic Katarine Veber, roj. Šterk iz Predgrada 24 se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in jo spremljali na zadnji poti.

Posredna zahvala pevskemu zboru in tov. Smalciju. Zaluzoga hčerka Katica Brinc s soprogom.

Odlók

Na osnovi 2 točke Odlóka o rokih za zamenjavo oziroma izdajo delovnih knjižic (Uradni list LRS šte. 48 - 184-54) in 2 odstavka 14 člena zakona o okrajnih ljudskih odbori (Uradni list LRS šte. 19-89-52) Okrajni ljudski odbor Novo mesto izdaja naslednjo

o r e d b o

o določitvi rokov za vložitve prij-av za izdajo delovnih knjižic

1. Gospodarske in družbene organizacije, uradi, zavodi, zasebni delodajalci in posredovalnica za delo morajo do 7. marca 1955 pri okrajni komisiji za priznanje delovne dobe vložiti prijave za izdajo delovnih knjižic.

2. Okrajna komisija za priznanje delovne dobe mora do 1. aprila 1955 zamenjati oziroma izdati delovne knjižice.

3. V smislu 4 točke Odlóka o rokih za zamenjavo oziroma izdajo delovnih knjižic se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.- din za prekršek direktor gospodarske organizacije oziroma druga odgovorna oseba gospodarske ali družbene organizacije, urada ali zavoda oziroma zasebni delodajalec, ki ne izvrši opravil iz 1. točke te odredbe v določenem času.

ko je nesel proti gozdu prazen čebeljni panj. Torej se je kom-smati revez zmotil. Kaj če bi se še enkrat zmotil in si me-ubral skozi Crmošnjice proti Novemu mestu. Splošna sem imel toliko opravka, da sem ga komaj zmagoval. Rad bi vedel, kakšno bo vreme prihodnj uro, pa sem pri Sred-nji vasi vprašal možakarja, če je kaj o tem poročal radio. »Hm«, je menil možakar, res imamo radio, toda je posebn-ne vrste, kot ga gotovo nimajo nikjer na svetu. Ima pa to napaka, da oddaja samo lju-bavne zadeveščen in nič drugega«. To čudo moram videti, sem sklenil, pa mi je možak kar s prstom pokazal na žem-ve škino, ki je hitela od hiše do hiše, češ to je naš radio od-dajnik in seveda tudi prejem-nik.

Take samozavesti kot pri glavnem možu iz državnega posestva v Crmošnjicah zlepa po nisem videl. Med ravsom in kavsom v gostilni ga je nekdo položil vodoravno na spodnji del sobe, in čeprav je imel eno tako moč na prsnih, če še vedno miri, češ fantje dajte mir, če ne bom jaz začel. Jaz se pa tu nisem upal niti pričeti, ampak sem se še bolj podvizal proti Občicam. Tam sem se do smrti prestrašil, ko je nekdo povedal, da je prišel medved ponoči po lovca. Pa ni bilo prav tako, pač pa je prišel po med v čebelnjak, pa mu je lovec s strelki posvetil.

Kar hudo mi je, ko se spomnim, da je moja zadnja pripomba glede počnega miru na Grmu v Novem mestu sprožila leteče krožnike, in to niti ne prazne. Pa niso leteli po nebu, pač pa po kuhinji in v določeni subjekt.

O praznovanju častiljivega godu vseh, ki se vsaj enkrat na leto pokažejo take, kot so v resnici, bi vam lahko veliko napisal. Predvsem to, da ima Pust v Novem mestu obilo gorečih častilcev. Ta gorečnost je menda varovala pred zimo mnoge, ki so zato vzdržali nekaj ur na blatu in brozgi. Take množične udeležbe na kaki javni prireditvi ni slepa ni bilo. Ob tej priliki moramo zabeležiti tudi nad vse razveseljivo vest, da se je novomeška godba tokrat prvič predstavila občinstvu v polnem številu. Ob teh prazničnih dneh oziroma nočeh se je tudi pokazalo, da ni v Novem mestu samo stanovanjska etiska, kot so to hoteli prikazati v sprevodu, pač pa tudi gostilniška, naslednje dni pa še zapreda. Napreduje-mo, res napredujemo. To je vidno tudi v letošnjem vremen-u, ki je vsak dan bolj be-lobno in tekoče. Če bo šlo tako naprej, se bomo ob novo letu tudi kopali zunaj, o kresu pa sankali, kdaj in kaj bomo jedli in pili, pa tudi jaz ne vem. Lepo Vas pozdravlja

Janez Popotni

Drobci iz zgodovine novomeške gimnazije

Še o Možetovi pesmi o Novi meri in vagi

NOVO GIMNAZIJSKO POSLOPJE

Za novo gimnazijo je mestna občina brezplačno odstojila državi 5000 m² zemljišča in obljubila, da bo prispevala k stavbi 50.000 kron. Stavba sama zavzema 652 m² prostora. Gradnja so jo od septembra 1910 do septembra 1912. Na začetku šolskega leta 1912-13 na takratnih modernih vidizgradbo. Stavba je bila grajena v obliki modernih vidizgradbo. Stavba je bila grajena v obliki modernih vidizgradbo. Stavba je bila grajena v obliki modernih vidizgradbo.

zorstvo nad gimnazijo novomeškemu okrožnemu glavarju in mu dala ob tej priliki naziv šolskega direktorja. Tako je bil glavar za malenkostno izjemo do leta 1848 tudi gimnazijski direktor. Od l. 1790—1802 je bil najvišji predstojnik kot zaupnik državne oblasti prefekt sam. Dolžnost okrožnega glavarja kot gimnazijskega direktorja je bila v tem, da je nadziral izvrševanje državnih odlokov v zvezi s šolo. Bil je navzoč pri izpitih, često je sam stavljal vprašanja, da bi se prepričal o znanju dijakov, pregledoval je šolske zvezke itd. Med njim in prefektom je bilo večkrat napeto stanje. Pravi vodja gimnazije je bil ravnatelj sam, ki se je imenoval do l. 1848 prefekt.

odgovorni le njemu. Če so dijaki razgrajali po mestu, jih ni smela kaznovati mestna gospodarka, temveč je morala storjenih prestopkih poročati prefektu, ki je bil edini pristojen, da dijake kaznuje. Od leta 1793 do 1808 je mogel postati prefekt le kak kanonik iz novomeške kapitule. Kaj je bilo temu vzrok, ne vemo.

UČITELJSKI ZBOR

Učiteljski zbor je štel od 1746 — 1796 le tri člane. Potem ko je imel vsak učitelj po dva razreda. Leta 1796 dobi gimnazija za poučevanje grščine še enega pomožnega učitelja. Leta 1804 ima že vsak razred svojega učitelja. Takrat

je namreč bavarski voilnik Maksimilijan razpustil mnogo samostanov in v Bavarskega je prišlo nekaj redovnikov, ki so jih franciškani pritegnili v učiteljski zbor. Novi učni načrt, ki je bil uveden l. 1807 je predvideval že predmetne učitelje. Francozi so do leta 1811 pustili vse pri starem, nato so pa število razredov tako omejili, da sta poleg prefekta za dostavala le dva učitelja. Po odhodu Francozov je bil obnovljen stari učni sistem s 6 učitelji. Pri tem je ostalo do leta 1848. Tudi po letu 1848 je pustila državna oblast pouk še nadalje franciškonom. Na polni gimnaziji je bilo tedaj z ravnateljem vred 13 učnih moči. Po podražavljenju so ostali na zavodu samo oni učitelji — franciškani, ki so napravili posebne izpite, da smejo poučevati. Ostale je državna oblast zamenjala s svetnimi učnimi močmi.

Zanimivosti

Človeku ni dobro samemu biti

Tega mnenja sta bila 82 letni vdovec Harry Schurr in 80 letna Della Gipson v Pittsburhu. Poznala sta se iz otroških let, sedaj pa sta se poročila. Po poroki sta izjavila, da človeku na starost ni dobro samemu biti in da se lahko lepo življenje prične tudi z 80 leti.

Usnjene kravate

Po navadi se večkrat menja samo ženska moda, sedaj pa pride na vrsto, kot poročajo iz Pariza, tudi moška moda. Gre za usnjene kravate, ki so si jih seveda izmislili v Parizu.

Te kravate imajo že brezhibno zavezan voz, s tenkim jermenčkom pa si jih moški pripne za vratom. Skupno s tem novim »izumom« so prišli v javnost tudi modni predpisi, kdaj in ob kakih priložnostih je treba nositi te ali one usnjene kravate. N. pr. kravata iz svinjskega usnja se nosi k športni obleki, živobarvne kravate iz ševroja se nosijo zvečer, za najbolj svečane prilike pa se baje najbolj podajajo kravate iz črno obarvane kačje kože.

Policija je kriva

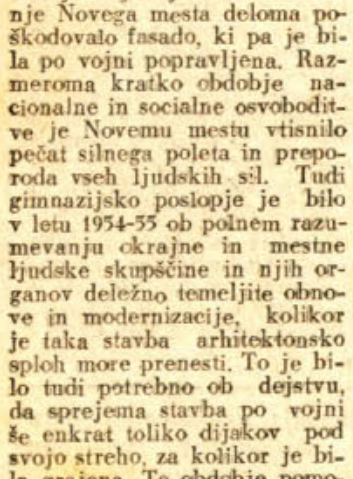
V mestu Manila na Filipinih so aretirali razbojnika Amado Manlapaz. Obtožen je bil kar 24 ropov. Ko ga je sodnik vprašal, če ima kaj navesti v svoj zagovor za tako veliko število ropov, je odgovoril, da je zato soodgovorna policija, češ, če bi ga prej aretirali, prav gotovo ne bi zagrešil toliko kaznivih dejanj.

Ne pozabite: vsak naročnik Dolenjskega lista je ZAVAROVANI!

Za pranje finih tkanin, perlon, svile in volne je edino sredstvo „Jerion“.

Opomba: Zadnjič je izpadlo ime avtorja članka Bela krajina bo izboljšala svoje zemljo. Avtor je ing. Vladislav Beltram.

Viniški tamburaški zbor

Tamburaški zbor na Vinici 1954

Ze v stari Jugoslaviji je imelo sokolsko društvo na Vinici v Beli krajini svoj tamburaški zbor z dvanajstimi instrumenti. Ti instrumenti so se med vojno porazgubili in uničili.

Takoj po vojni so mladinci začeli zbirati preostale instrumente in jih sami popravljati, ker so želeli obnoviti tamburaški zbor. Lansko leto je vodstvo zbora prevzel učitelj Avgust Kravos. Občinski ljudski odbor in prosveta sta zboru pomagala, da si je nabavil 18 instrumentov. Sedaj zbor redno vadi. Fantje imajo tako veselje, da ob vsakem vremenu prihajajo na vaje

tudi iz najbolj oddaljenih vasí. Teško je poleti, ker so tamburaši skoraj sami kmečki fantje in so ob večerih že zelo utrujeni od dela. Lansko leto je bil zbor zelo delaven. Z domačo igralsko družino je nastopil na domačih prireditvah in pridelil več gostov. Tudi na proslavi v Črnomlju je uspešno nastopil. Dobra mojstra sta zlasti Jančko Sutlič na novem čelnem basu in Mirko Flajnik na tretjem čelu. Upamo, da bodo viniški tamburaši še naprej tako delavni in se bodo vneto učili novih melodij. K.E.

IZŠLA JE NOVA ŠTEVILKA »DOLENJSKE PROSVETE«

Pred kratim je izšla prva številka drugega letnika Dolenjske prosvete. Vsebinska je zelo pestra. V prilogi prinaša utjedanko naše ga slikarja Vlada Lamuta: Breg. Na prvi strani je faksimilna slika o okrajnega odbora ljudske prosvete o podelitvi Tadinove nagrade, ki naj poživí znanstveno in umetniško delovanje v novomeškem okraju, posebno pa poživí zanimanje umetnikov in znanstvenikov za življenje dolenjskega človeka in Dolenjsko. Seznan nas tudi o podelitvi Trdinove nagrade za lansko leto: literarna pomanja — Severin Sali, likovna — Ivano Lamut, pedagoška — prof. Ivan Andoljšek, znanstvena — prof. Janjo Jarc in za ljudskoprosvedno udejstvovanje — okrajni pevski zbor prosvetnih delavcev okraja Novo mesto. Pismi sta prispevala Zdravko Slamnik in Stane Tomč. Slamnika je nekoliko poznamo po njegovih pesmih v Dolenjskem listu. Obzorniku in še nekaterim revijah. Trdinova knjižnica pa je izdala njegovo pesniško pripovedko Tončkove sanje. Stane Tomč je dijak stiške gimnazije in sta lirični pesni Nočna idila in Za topoli njegovi prvi tiskani pesmi. Dvakrat dobro je napisana črtica Vinka Blatnika Češnje. Z lepo-

sično prozo je udeležen še Jože Zamjen. Sveže opisuje, kako se je pozimi v visokem snegu prebijal preko žumberških košenic in razmišljal o boščinem sprevu »Hozana na visavah in ljudem na zemlji mir« in o njegovu resničnosti. Esejistične prispevke so napisali: Jože Dular — Kulturni delci Bele krajine, dr. Rudolf Može — Fran Šešek, tajnik novomeškega dijaškega društva »Zadruga«, Marijan Mušič — Utrinki spominov, Karel Bačar — Še o Poseljevi Lauri-Miri Wagner, Božo Komelj — Napredni tisk in Dolenjska. S sodobnimi vprašanji se ukvarjajo Slavko Kaselko, Jože Zamjen in ing. Ivo Zohar. Dušan Medič nam daje v svojem sestavku navodila, kako naj izdelamo in običemo ročno lutko. Tone Trdan piše o delu Društva prijateljev mladine, ki ga je treba poživiti.

Jože Dular:

Posekana hosta

(Zgodba iz 1913)

»Vidim, da si prišel,« reče Skopec in si počasi nazga lončeno pipo. Na ognjišču cvrčel pečanka in njegova žena jo je pravkar obrnila in zalila z mastjo. »Govoril bi rad...« »No, kar govori,« skozi priprte ustnice spodbudno mornja Skopec in si primakne stol k peči. »Za govorjenje do zdaj še nikomur ni bilo treba plačati davka. — Toda če misliš čestnati o kakem pošojilu, potlej je bolje, da molčiš. Od početja ne posejam nikomur več.« »Ne misljam tisto,« pravi Brjevec. »Prodal bi vam hraste.« »Prodal? Se ti ne smili les, zdi, ko nima nič cene?« se prizadeje čudí Skopec. »Zame je bo moral imeti. Denarja potrebujem. Otroci, žena...« »Tisto že, pa kaj čem s hrastí, človek nesrečni!« krili bogatinc z rokami. »Zaga je polna, deske stoji in kupčija se pe premakne nikamor!«

Jože Dular:

hovanj se bo zdaj vsul iz Brjevca. Skopec vstane, zgame z ramení in zakorač po kuhinji. »No, če ti praviš, se obrne k ženi, šni bom mogoe pa le odrgal toliko časa, da pogledam njegove hraste. Enkrat drugi teden. Pa pridi in me spomni, Brjevec, da ne bom pozabil.« »Bom, bom...« Jeclja bajtar in od sreče ne najde kljuko pri vratih. Stopal so po bližnjem. Spreddnji pa je s palico v roki trudno sopel Skopec. Vsahtik toliko in toliko korakov se je ustavil, snel klobuk in si z modrikastim robcem potegnil čez čelo. »Brjevec, hudič nemarni!« je sunkoma zajel sapo in s palico lovil ravnotežje. »Misliš, da sem tvoje hoste ali ne?« Oni trije so se vsi hkrati ustavili. »Samo še tale ovine,« je boječe menal Brjevec. »Kje imaš hosto in hraste, te vprašam!« »Saj pravim. Se ta ovinek... Dva sreljaja od tod. Prečaj za tisto globoč... Vidite, tamle je kazal z roko. »Ne drží mi svoje lopate pred nosom, saj nisem slepa je Skopec s palico zamahnil proti bajtarju. »Toda od rok je tvoja

hosta, od rokí Vožnja bo pozrla. Niti najlepšíh hrastov ne morem dobro plačati v taki daljci.« »Saj je prečaj okraj ovinka cesta,« se je ustrašil Brjevec. »Tisto že, toda če hočem po tej strani zvoziš les v dolino?« »Zakaj pa so potlej zgradili cesto na oni strani?« »Vprašaj jih, Brjevec, ni to meni mar!« je otrsnil gruntrar. »Samo to ti povem, da po tej strani vožnja dosti vzame. Skoraj vse. Potlej tudi drevo v rebri ni valiko vredno.« Brjevec je čutil, kam meri Skopec. Rad bi mu že zdaj zbil čeno, ko hrastov še videl ni. Nič mu ni odgovoril; vedel pa je, da se kljub vsemu ne sme prehitro podati, če ga bo oni pri hrastih privijal s čeno. Ko so prišli v Brjevevo hosto, so se prečaj spravili na delo. Skopec je zbral hraste in štel, drvarja pa sta s sekirami zasekavala znamenja v debela. Dobro uro so že lazili vsevprek med drevjem in grmovjem, ko so se ustavili na majhnem hribcu. »Zadostí jih bo, Brjevca je rekel Skopec, privzdignil klobuk in si spet obrisal čelo. »Osemdeset hrastov, natanko osemdeset! Šlabi so, grčasti, nekateri tudi trli!« »Posekajte jih, pa boste vide-

li, da so zdravi, od prvega do zadnjega,« se je postavil Brjevec. »Sekali bodo drugi, ni to mojemu dobru plačati v taki daljci.« »Osemdeset hrastov; koliko čes zanje?« »Nisem zveden v lesnih cestah,« se je obotavljaj bajtar. »Vi povejte, koliko bi dali.« »Po deset goldinarjev za drevo, eno k drugemu.« »Samo deset?...« se je skremžljaj Brjevec. »Zadnjič je kupec iz Črnomlja ponujal petnajst za vsakega.« »Zakaj pa si potlej opletal okoli mene? Onemu bi bil prodal, če ti je z denarjem silil v bajto.« »Ni se oglašil pri meni. Drugi so pravili, da tako plačuje,« se je izvijal Brjevec. »Pa je težko s človekom, ki ga ne poznaš in ti nazadnje še denar unese.« »Če je tako, se ne bova pogajala po kosu, — Vprašam te: koliko čes za vse to?« je oblastno zinjil Skopec in zamahnil z roko naokoli. »Devet sto mi dajte,« se je opogumil bajtar. In zgodilo se je, česar se Brjevec ni nadejal. Skopec je na to čeno pristal. Niti krajcarja mu ni izbil. »Dobro!« je dejal in si popravit klobuk. »Ne bom silil pod to čeno, pa tudi ti si zapomni, kar si pravkar rekel. Devet sto za vse to!« je Skopec še enkrat

zamahnil po hrastih okrog sebe in se nato z roko ustavil na obeh drvarjih. »Vidva sta pa priči, da bosta vedela, če se bo kdo od naju izmikal dani besedi. — Dobro, velja, Brjevec, jutri pa pridi po denarje. Udarila sta si v roke in drvarja sta zdelala sekiri na ramo. V Brjevcu se je smejala. E, končno pa Skopec vendarje ni tako pasja duša, kot mislijo in govore ljudje doli v vasí. Tončič se je obrnil k mladšemu. »Daj, natoči vendar! — Kajpak, Brjevec je mislil, da Skopec ni tak, pa se je zmotila. »Kakšen... tak?« je vprašal oni, se stegnil po steklenko in vsem trem po vrsti natočil v kozarce. »Da ni pasji. Pa je bil! Pasji in še hudičev povrh. — O, seveda! Brjevec je bil vesel in Brjevečka tudi, ko sta po mizi premikala umazan papirnat denar in svetle kovance. Devet sto goldinarjev! Saj to je že celo premoženje! Marsikaj se bo odrinjlo. Obuli se bodo, oblekli za silo. Menda si je takrat Brjevec celo kupil kravo. Devet sto goldinarjev, to se končno tudi poznala. Tončič je dvignil kozarec in se ozrl skozi okno, kjer je burja spet zaplahutala in zvrtila čila drobri na cestí,

žetovi díkcijl. Ker nam na tem mestu seveda ne gre za drugo, kakor da pokažemo, kakšna je bila vsaj približno prvotna »dolgga, slana pesem«, se bomo v glavnem naslonili na zapis Terezije Barbičeve (1—5, 7, 8, 11—14 kitica) in jo dopolnili z ostalima dvema v upanju, da nam naklonjeni pošiljalci tega pe bodo zamerili. Bér.

Janez Rupnik-Može:

NOVA MERA — NOVA VAGA

1
Nova mera, nova vaga, kdo se je zmislu tega vraga! Litreček in kilogram, veno, de bom že spet goljfan.

2
Neki zdudjev kilometer, tega ne vej sam svet Peter, ta zmešnjava je zdej po mest, po vaseh in tud po cest.

3
Prej k' so ble ob cesti milje, so še babe zastopile, zdej pa star in moder mož, tega pogruntal ne boš.

4
Prej k' so meril še na vatel, tu sem še lahko prerajtal. Zdej pa na ta vražji braj pa ne znam si kupit hlač.

5
Če grem doli v mešnico, ne poznam nič na tehnico. Da b' ga kupil kilogram, malokrat za toliko imam.

6
Jaz lenam že tako srečo, da mi samih kosti namerče, drugi pa požro meso, men pa znanjka še za sol.

7
Spet še mislim jet v štacuno, moram prej prerajat. Če mam dnarja za en brač, ker štacunar ne da druč.

8
Če na plac grem kupih špajha, baba ne vej, kaj je ta špaha. Pravim: »Daj ga kilogram!« Baba pravi: »Ga ne dam.«

9
Pravi: »Naj le vrag uzame ven in vaše kilogram!« Kup si ga en funt al cent, de boš vsaj en čas kontent.

10
Prej, k' so bili še bokali, so t' ga še kakšen glazek dali; zdej pa pije tisti liter, zraven se drži kot pipe.

11
Kaj ni čé ta vražji liter, ki še ni bokala drite, še do zdaj, k' je bil bokal, ga je blo še zmer premal.

12
Ni ga glazka za dobit, liter je pa precej spít. Pa če b' tud enanši bil, birt v' ne bo polnega nalí.

13
Vse narobe se obrača, pek tud manjše zemlje pete. Če b' šenica je še cnej, pek od tega nič ne vej.

13
Bojim se je še te novice, de bodo še manjše šice, skledice in pisrke, če zvedo le v Ribnici.

14
Če je treba plačat franke, nič ne praša, če maš v banke, le priinese jih sam vrag pa pogledajo v svinjak.

15
Tam prašiva ven spustijo, brz na voz ga naložijo, jaz pa kolnem kot hudir, ker je vse polno novih mer.

16
Mislim, de vse te novice, bodo dobre za goljfitve, revež pa boš ubogi kmet, ki boš mogel vse trpet.

DPM v Toplicah je delavna

V Dolenjskih Toplicah so lansko leto ustanovili Društvo prijateljev mladine. Članov ima bolj malo, so pa zato ti bolj delavni. Lani so pripravili otrokom precej veselja. Organizirali so Dan mladosti in Dan jeseni. Otroke so peljali na izlet v lepo zdraviliško okolico, kjer so jih lepo zabavali in potočili. Člebanji in pionirji so se tako razvili, da jih je bilo veselje gledati. Tudi za Novoletno jelko jim je pripravilo društvo lepo prireditve in jih skromno pogostilo.

Topliško društvo prijateljev mladine prireja vszgojna predavanja, ki naj bi v ljudeh vzbudila zanimanje za vszgojno vprašanja in za organizacijo Društva prijateljev mladine, ki ima v Dolenjskih Toplicah vsekar otroka in mladostnika. Vsa ta stari, ki imajo šolske otroke, ki sta jim pravilna vzgoja in razvedra najbol potrebni, bi se morali vključiti v društvo. Dosedanjim članom se to kljub delavnosti in prizadevnosti ne posreči. Morda bi bil uspeh večji, ko bi mogli ljudem pokazati nekaj večjega. Zato si društvo že dolgo prizadeva, da bi ustanovilo otroški vrtec. Toda za nobeno ceno ne morejo dobiti prostorov.

Sedaj govore o organizaciji letošnjega Pomladnega dne. Gotovo bo obni zbor, ki bo v kratkem sklican, sklenil kaj pametnega. D. Z.

Kaj je s šentjernejskim spomenikom

Naš naročnik Jernej Gorenc iz Johnstowna Pa. ZDA med drugim sprašuje, kaj je s šentjernejskim spomenikom, za katerega so rojaki v Ameriki nabrali lepo vsoto denarja. — Pravi, da sedaj, ko so denar odposlali v Šentjernejo, ni o spomeniku nobenega glasu. Pripomnja še, da naj nihče ne misli, da v Ameriki pobirajo dolarje po cesti ter da so tudi tam revni ljudje brez zaslužka, ki se trdo prebijajo skozi življenje.

Vabimo odbor za postavitev spomenika padlim borcem v Šentjerneju, da v našem listu pojasni rojakom v Ameriki in ostalim darovalcem prispevok, kaj je s spomenikom in kako daleč so prišle priprave za postavitev spomenika.

MALI OGLAS (ostal brez uspeha)

»Izgubila se mi je žena. Poštenega najditelja prosim, naj si jo obrži za nagrado.«

ENO, POVEZANO Z DRUGIM

»Veš, da mi izpadajo lasje.«
»Zakaj?«
»Se preveč sekiram.«
»Zakaj se pa sekiraš?«
»Ker mi izpadajo lasje.«

PO PRVEM

»Mami, zakaj pa očka zadnji čas tako pozno hodi domov?«
»Po prvem smo, sinko, po prvem...«

TAKOJ UGANIL

Natakar: »Zelite?«
Gost: »Ah, tisto, kar nimate.«
Natakar: »Ze vem — do-brega vina...«

IZGUBLJENO — NAJDENO

»V našem podjetju so našli malverzacijo...«
»Vraga! Kdo je bil pa tako nereden, da jo je zgubil?«

»Če bi vas vzela? Ah, ne vem, kaj naj odgovorim, vsa sem iz sebe... Čahajte no: kolika plačete imate na mesec?«